

NAŠE MORENAŠE MORE***NAŠE MORE***NAŠE MORE***NAŠE MORE***NAŠE MORE***
*****PRIKAZI I OSVRTI*****PRIKAZI I OSVRTI*****PRIKAZI I OSVRTI*****PRIKAZI I OSVRTI*****

Miodrag Zambata*

ISSN 0469-6255
(291-293)

OSVRT NA NOVU KNJIGU:

MITHAD KOZLIČIĆ: ATLAS O HRVATSKOM JADRANU

A REVIEW OF THE TEXTBOOK:

MITHAD KOZLIČIĆ: THE ATLAS OF THE CROATIAN ADRIATIC

UDK 914.971.3(262.3)

Osvrt

Review

Značajno djelo Atlas "KARTOGRAFSKI SPOMENICI HRVATSKOG JADRANA - MONUMENTA CARTOGRAFICA MARIS ADRIATICI CROATICI" (izbor karata, planova i veduta do kraja 17. stoljeća) autora izvanrednog profesora povijesti pomorstva na Filozofskom fakultetu u Zadru dr. Mihalata Kozličića predstavljen je hrvatskoj javnosti u tjednu KNIGE MEDITERANSKE TEMATIKE (Knjiga Mediterana '95, od 25. rujna do 3. listopada 1995. godine) u Splitu, a zatim u Zagrebu i na HRT.

Podaci i kronologija

Data and Chronology

Recenzenti su ovog djela docent dr. Božena Vranješ-Soljan s Filozofskog fakulteta u Zagrebu i dr. Slobodan Čaće, profesor na Filozofskom fakultetu u Zadru, a stručni suradnici profesor Miljenko Lončar (Filozofski fakultet Zadar), profesor Anton Simović, kapetan duge plovidbe i docent dr. Vladimir Skračić (Filozofski fakultet Zadar). Knjigu je uredio profesor Bože Čović a tiskao ju je A.G.M. iz Zagreba. Promotori knjige bili su profesor dr. Stipe Lakoš (Pomorski fakultet Dubrovnik - Studij u Splitu), diplomirani inženjer Radovan Solarić (Hidrografski institut Split) i docent dr. Vladimir Skračić (Filozofski fakultet Zadar).

Sadržaj knjige - Atlas obuhvaća sljedeće dijelove: Predgovor, Uvodne pripomene, Pregled kartografskog prikazivanja hrvatskog Jadrana od antike do 17. stoljeća, kartografi i njihova vizija hrvatskog Jadrana, Zaključna razmatranja, Bibliografija, Indeks nazivlja sa zemljopisnih karata. Veliki sažeci dati su na kraju na engleskom, njemačkom i talijanskom jeziku. U tisku knjiga ima 391 stranicu, 275 različitih karata, 6859 toponima, 16 uvodnih karata i više isječaka.

Vrijedne stare karte

Valuable Old Charts

Profesor dr. Mithad Kozličić je uradio Atlas, kao što i sam u predgovoru ističe, temeljem dugogodišnjeg proučavanja i bavljenja stariim pomorskim i inim kartama te plovjenja po Jadranu. Veliki izbor materijala, relativno slabije poznavanje starije kartografske građe u nas, nedovoljno korištenje i valoriziranje s jedne strane, a pojačan i obvezatan interes za povijest Hrvatske odnosno povjesnu kartografiju u posljednje vrijeme s druge strane, stvorili su preduvjete za ovo djelo.

Knjiga - Atlas daje osebujan izbor kartografskog materijala koji prikazujeistočnu obalu Jadranu, težino Hrvatske, u okviru njegova povijesnog prostora od Piranskog zaljeva do Boke kotorske u vremenu do kraja 17. stoljeća.

Od prvih početaka plovidbe i pomorstva pa sve do danas istočna obala Jadranu bila je zanimljiva mediterranskim narodima i državama. Pomorski prometni smjer (pravac) koji je uz nju prolazio je značajan razlog da se Jadransko more u cijelini kartografski proučavalo. Glede zemljopisne građe o istočnom Jadranu, nastale tijekom povijesti do danas, iznjevši na vidjelo pritom niz novih, zanimljivih činjenica, autor je upozorio na vrijednost i korisnost upoznavanja nacionalne povijesne kartografije u Hrvatskoj, a tiskanjem djela na više jezika, i u svijetu.

Jedna od značajki Atlasa je vrijednost starih pomorskih i inih karata u njihovojo dokumentarnosti, jer one, kao trajni dokumenti, više i točnije od drugih izvora svjedoče o vremenu i prostoru u kojem su nastale. Na tim kartama se zorno vidi i dokumentarno svjedoči ukorijenjenost Hrvata na ovom prostoru. Toponimija, tj. hrvatsko zemljopisno nazivlje obale, otoka i otočića to najbolje potvrđuje.

Stare karte, koje su sastavni dio Atlasa, pružaju i pravi umjetnički i estetski doživaljaj zbog kićenosti i crteža koji su im dodavani uz potrebiti tekst. Na tim stariim kartama može se pratiti stvaranje, širenje i

*Miodrag Zambata, kap. bojnog broda HRM-HV u mirovini
Gataldićeva 28, Split

Slika 1. Karta Mletačkog zaljeva, Amsterdam, 1595.

Figure 1. Chart of Venice, Amsterdam, 1595

umnožavanje hrvatskih nazivlja kao pomorskih orijentira, što je značajan izvor za znanstveno izučavanje i istraživanje povijesti našeg pomorstva. One također predstavljaju izvor informacija o geopolitičkom i geostrategijskom značenju našeg dijela Jadrana kroz povijest.

Ovaj Atlas omogućuje cjelovit uvid u podatke koje pruža starija kartografija istočnog Jadrana, a posebice u znanstvenim oblastima povijesti i lingvistike. Povijesna znanost smatra da je starija kartografija izvor podataka koje nije moguće pronaći drugdje. Na ovim kartama uočava se važnost niza luka i dalmatinskih gradova izvan ovlasti Mletaka kao npr. Jurjevo, Karlobag, Primošten te luka Makarskog primorja. Za jezična istraživanja kartografija je iznimno značajan izvor informacija na području toponimastike. Kao detalj možda bi još bilo zanimljivo pripomenuti da se na

pomorskom planu, koji je izradio glasoviti Willem Barents 1595. godine, prikazuju hrvatske luke Rovinj i Mljet sa označenim dubinama, što su najstariji prikazi te vrste u povijesti kartografskog prikazivanja hrvatskog Jadrana. Prvu hidrografsku izmjeru na našem dijelu Jadranskog mora izvršio je francuski hidrograf Baupre.

Dio Atlasa - INDEKS NAZIVLJA sa zemljopisnih karata hrvatskog Jadrana (6859 toponima) predstavlja posebno mjesto u topomastičkoj literaturi. Indeks je prvi autoritativan dokument u povijesti toponomastike, koji će biti mjesto budućih znanstvenih istraživanja. Dr. Midhat Kozličić se u Indeksu nije ograničio na puko bilježenje toponimskih likova (imena) s karata već je, kada je to bilo moguće, opisao i locirao toponimski lik. Za buduća lingvistička i posebno topomastička istraživanja ova je činjenica